

(१२) मानवी हक्क

- १) मानवी हक्क जाहीरनामा
- २) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग – एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी
- ३) महिला विकास, बालविकास
- ४) युवकांचा विकास
- ५) आदिवासी विकास
- ६) सामाजिकदृष्ट्या वंचित वर्गाचा विकास
- ७) वयोवृद्ध लोकांचे कल्याण
- ८) कामगार कल्याण
- ९) विकलांग व्यक्तीचे कल्याण
- १०) लोकांचे पुनर्वसन

१) मानवी हक्क जाहीरनामा

- १) मानवी हक्क संरक्षण कायदा, १९९३ नुसार पुढीलपैकी कोणते कलम/कलमे राज्य मानवाधिकार आयोगाच्या स्थापनेशी संबंधित आहे/आहेत?
अ) कलम १२ ब) कलम १३ क) कलम १४ ड) कलम १५
पर्यायी उत्तरे :
१) केवळ अ २) केवळ ब ३) केवळ क आणि ड ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 1) Under the Protection of Human Rights Act, 1993 which of the following Section/s is/are related to the Constitution of State Human Rights Commission?
a) Section 12 b) Section 13 c) Section 14 d) Section 15
Answer Options :
1) only a 2) only b 3) Only c and d 4) None of the above
- २) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९९३ मधील कलम ३६(२) नुसार आयोग किंवा राज्य आयोग मानवी हक्कांच्या उल्लंघनाबाबतची कृती ज्या दिनांकास घडल्याचे अभिकथित करण्यात आले असेल त्या दिनांकापासून कालावधी संपल्यानंतर त्या बाबी संबंधात चौकशी करणार नाही.
१) ६ महिने २) १ वर्ष ३) ३ वर्षे ४) ५ वर्षे
- 2) As per Section 36(2) of the Protection of Human Rights Act, 1993 the Commission or the State Commission shall not inquire into any matter after the expiry of from the date on which the act of constituting violation of human rights is alleged to have been committed.
1) 6 months 2) 1 year 3) 3 years 4) 5 years
- ३) मानवी हक्क कायदांतर्गत खालील पैकी कोणते 'न्यायिक रिट' आहे ज्यात न्यायालयांना त्यांच्या अधिकार क्षेत्राच्या मर्यादेत राहून न्यायिक कर्तव्ये सोपविण्यात आली आहेत ?
१) को वारंटो (Quo-Warranto) २) मँडॅमस (The Mandamus)
३) सर्शिओररी (Certiorari) ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 3) Which of the following is a "judicial writ" under the Human Rights Act which confers judicial duties on courts within the limits of their jurisdiction?
1) Co warranto (retee-thirty-three) 2) Mandamus (warrant)
3) Certiorari (Pillow) 4) None of the above

- ४) मानवी हक्क संरक्षण अधिनियम, १९९३ मधील कलम २ (d) मध्ये दिलेल्या मानवी हक्काच्या अर्थानुसार वेगळेपण ओळखा.
- १) जीविताचा अधिकार
२) स्वातंत्र्याचा अधिकार
३) समानतेचा अधिकार
४) न्यायालयाद्वारे अमलात न आणण्याजोगे अधिकार
- 4) Recognize distinction within the meaning of human right as given in Section 2 (w) of the Protection of Human Rights Act, 1993.
- 1) Right to Life
2) Right to Liberty
3) Right to equality
4) Rights not enforceable by court
- ५) दि. १४ ऑगस्ट २००८ रोजीचा महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव मोहीम राज्यामध्ये राबविण्याबाबतचा महाराष्ट्र शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ नुसार दिलेल्या मोहिमेचे स्वरूप व मोहिमकेंद्रीत तंटे याच्या अनुषंगाने वेगळेपण ओळखा.
- १) आर्थिक
२) दिवानी
३) महसुली
५) फौजदारी
- 5) As per paragraph 3 of the Maharashtra Government Decision on implementation of the Mahatma Gandhi Tantomukt Gaon Campaign in the State dated 14th August 2008, distinguish between the nature of the campaign and campaign-centric Tante.
- 1) Financial
2) Civil
3) Revenue
4) Criminal
- ६) मानव अधिकार्यांच्या वैश्विक जाहीरनाम्याच्या कलम १२ अन्वये प्रत्येक व्यक्तीस हा अधिकार देण्यात आला आहे.
- १) गोपनीयतेचा/खाजगी जीवनाचा अधिकार
२) गुलामगिरी प्रतिबंध
३) कायद्यापुढे समानता
४) राष्ट्रीयत्वाचा अधिकार
- 6) Article 12 of the Universal Declaration of Human Rights provides that every person has the right to...
- 1) Right to Privacy/Private Life
2) Prohibition of Slavery
3) Equality before law
4) Right to nationality

२) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग – एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी

- १) जुलै २०२३ पर्यंतच्या माहितीनुसार, खालीलपैकी कोण महाराष्ट्र राज्य मानवी हक्क आयोगाचे अध्यक्ष आहेत ?
- १) न्यायमूर्ती एन. पी. राघवेंद्र
२) न्यायमूर्ती एन. सुब्बाराव
३) न्यायमूर्ती के. के. ताटेड
४) न्यायमूर्ती एस. नरसिंहन
- 1) Who amongst the following is the Chairman of Maharashtra State Human Rights Commission, as of July 2023?
- 1) Justice NP Raghvendra
2) Justice N Subbarao
3) Justice KK Tated
4) Justice S Narsimhan
- २) **विधान I** : राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाची स्थापना करण्यात आली आणि १४ ऑक्टोबर १९९४ रोजी ती अस्तित्वात आली.
- विधान II** : राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाच्या अध्यक्षांचा कार्यकाळ कार्यालयात रुजू झाल्याच्या तारखेपासून ६ वर्षे किंवा ते ७० वर्षांचे होईपर्यंत आहे.
- १) विधान I बरोबर आहे, II चूक
२) विधान II बरोबर आहे, I चूक
३) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत
४) दोन्ही विधाने चूक आहेत

2) Consider the following statements

Statement I : National Human Rights Commission was set up and came into existence on 14 Oct. 1994.

Statement II : The term of the office of the Chairman of NHRC is six years from the date they enter upon the office or until they attain the age of seventy years.

Answer Options :

- 1) Statement I is correct, II incorrect 2) Statement II is correct, I incorrect
3) Both the statement are correct 4) Both the statements are incorrect

३) खालील पैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- a) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या अध्यक्षांचा कार्यकाल ४ वर्षांचा असतो.
b) मानवी हक्क न्यायालयाचे अधिकारक्षेत्र जिल्ह्यापुरते मर्यादित असतेच असे नाही.
c) प्रत्येक राज्य मानवी हक्क आयोगाचा वार्षिक अहवाल राष्ट्रपतींना सादर करावा लागतो.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (a) बरोबर आहे २) फक्त (b) बरोबर आहे
३) फक्त (a) व (c) हे दोन्ही बरोबर आहेत ४) (a), (b) ,(c) हे तिन्ही बरोबर आहेत

3) Which of the following statement/s is/are correct?

- a) The tenure of the Chairperson of the National Human Rights Commission is 4 years.
b) Jurisdiction of Human Rights Court is not necessarily limited to district.
c) Every State Human Rights Commission has to submit an annual report to the President.

Answer options :

- 1) Only (a) is correct 2) Only (b) is correct
3) Only (a) and (c) are both correct 4) (a), (b) and (c) are all correct

४) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाला खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयाचे अधिकार प्राप्त आहेत ?

- १) सत्र न्यायालय २) दिवाणी न्यायालय ३) उच्च न्यायालय ४) वरील सर्व

4) The National Human Rights Commission has the powers of which of the following courts?

- 1) Court of Session 2) Civil Court 3) High Court 4) All of the above

५) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग पुढील कार्य करते.

- अ) मानवाधिकाराबाबत उल्लंघन झालेल्या पीडिताने सादर केलेल्या याचिकेवर स्वतः चौकशी करणे.
ब) राज्य सरकारला सूचना देऊन कोणत्याही तुरुंगात भेट देणे.
क) मानवी हक्कांच्या क्षेत्रात संशोधन करणे आणि प्रोत्साहन देणे.
ड) मानवी हक्कांबाबत साक्षरता पसरविणे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) केवळ अ आणि ब बरोबर २) केवळ अ, ब आणि क बरोबर
३) केवळ अ, क आणि ड बरोबर ४) वरीलपैकी सर्व बरोबर आहेत

5) The NHRC performs functions namely :

- a) inquire suo moto on a petition presented to it by a victims of violation of human rights
b) visit any jail under intimation to the State Govt.
c) undertake and promot research in the field of human rights.
d) spread human rights literacy.

Answer Options :

- 1) Only a and b correct 2) Only a, b and c only
3) Only a, c and d correct 4) All of the above are correct

३) महिला सुरक्षा, विकास व बालविकास

- १) लैंगिक अत्याचाराच्या बळीची तपासणी करण्यासाठी पीडितेकडूनच घेतलेले सूचित संमतीचे वय खालीलपैकी कोणते नाही ?
१) १४ वर्षे २) १८ वर्षे ३) २१ वर्षे ४) ७० वर्षे
- 1) What among the following is NOT an accepted age of informed consent when taken from the victim itself for examination of victim of sexual assault?
1) 14 years 2) 18 years 3) 21 years 4) 70 years
- २) हुंडा प्रतिबंध अधिनियम, १९६१ मधील कलम मध्ये हुंडा प्रतिषेधी अधिकाऱ्याच्या नेमणुकीची तरतूद दिलेली आहे.
१) कलम ८ २) कलम ८ A ३) कलम ८ B ४) कलम ९
- 2) Section of the Dowry Prevention Act, 1961 provides for the appointment of Dowry Prevention Officer.
1) Section 8 2) Section 8 A 3) Section 8 E 4) Section 9
- ३) कामकरी महिलांच्या लैंगिक छळवादास प्रतिबंध या नियमानुसार छळवादामध्ये खालीलपैकी कोणत्या वर्तनाचा समावेश होतो ?
१) शारीरिक संपर्क २) अशोभनीय सांकेतिक आचरण
३) अश्लील साहित्याचे प्रदर्शन ४) वरीलपैकी सर्व
- 3) According to the Prevention of Sexual Harassment of Women Workers Act, harassment includes which of the following behaviors?
1) Physical contact 2) Indecent gesture
3) Exhibition of obscene material 4) All of the above
- ४) कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम, २००५ अन्वये दंडाधिकाऱ्याला पीडित व्यक्ती आणि उत्तरवादी यांना त्यांची बाजू मांडण्याची संधी दिल्यावर आणि कौटुंबिक हिंसाचार घडला आहे याची खात्री पटल्यावर, पीडित व्यक्तीच्या बाजूने संरक्षण आदेश काढता येईल आणि उत्तरवादीस पुढील गोष्टी करण्यास मनाई करता येईल.
अ) कौटुंबिक हिंसाचाराचे कृत्य करणे.
ब) कौटुंबिक हिंसाचाराची कृत्य करण्यास मदत करणे व त्यास अपप्रेरणा देणे.
क) पीडित व्यक्तीशी कोणत्याही स्वरूपात संवाद साधण्याचा प्रयत्न करणे.
ड) पीडित व्यक्तीवर अवलंबून असणाऱ्या व्यक्ती, इतर नातलग किंवा तिला कौटुंबिक हिंसाचारापासून वाचवणारी कोणतीही व्यक्ती यांना हिंसक वागणूक देणे.
अचूक पर्याय निवडा.
१) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत. २) सर्व पर्याय योग्य आहेत.
३) सर्व पर्याय अयोग्य आहेत ४) पर्याय ब, क आणि ड योग्य आहेत
- 4) In the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005. The Magistrate may after giving the aggrieved person and the respondent an opportunity of being heard and if satisfied that Domestic violence has taken place, then he may pass a protection order and prohibit the respondent from :
a) committing any act of Domestic violence.
b) aiding or abetting in the commission of acts of Domestic violence.
c) attempting to communicate in any form with the aggrieved person.
d) causing violence to the dependents, other relatives or any person who give the aggrieved person assistance from Domestic violence.
Choose the correct option.
1) Options a, b and c are correct. 2) All the options are correct.
3) All the options are incorrect 4) Options b, c and d are correct

२) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, १९८९ मधील कलम मध्ये पीडित आणि साक्षीदारांच्या हक्का संबंधातील तरतुदीचा २०१६ मध्ये समावेश करण्यात आला.

१) कलम १४ २) कलम १४ A ३) कलम १५ ४) कलम १५ A

2) In the year 2016 the provisions are inserted under Section of the Scheduled Caste and the Scheduled Tribes (Prevention of Atrocities) Act, 1989 regarding rights of victims and witnesses.

1) Section 14 2) Section 14 A 3) Section 15 4) Section 15 A

३) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचारास प्रतिबंध) कायदा, १९८९ नुसार अत्याचार म्हणजे –

अ) कलम ३ अंतर्गत शिक्षापात्र गुन्हा ब) कलम ७ अंतर्गत शिक्षापात्र गुन्हा
क) कलम ९ अंतर्गत शिक्षापात्र गुन्हा ड) कलम १२ अंतर्गत शिक्षापात्र गुन्हा

पर्यायी उत्तरे :

१) केवळ अ आणि ब बरोबर २) केवळ ब बरोबर
३) केवळ ब आणि क बरोबर ४) वरीलपैकी काहीही नाही

3) As per SC and ST (Prevention of Atrocities) Act, 1989, 'atrocitiy' means

a) an offense punishable under section 3 b) an offense punishable under section 7
c) an offense punishable under section 9 d) an offense punishable under section 12

Answer Options :

1) Only a and b correct 2) Only b correct
3) Only b and c correct 4) None of the above

४) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, १९८९ च्या कलम ४ नुसार, जो सरकारी कर्मचारी अनुसूचित जातीच्या किंवा अनुसूचित जमातीचा सदस्य नाही तो स्वतःच्या अधिन असलेल्या कर्तव्याचे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करतो, त्या व्यक्तीला, अशा मुदतीच्या कारावासाची शिक्षा ठोठावली जाऊ शकते.

१) दहा महिने परंतु ते तीन वर्षांपर्यंत वाढू शकते
२) आठ महिने परंतु ते दोन वर्षांपर्यंत वाढू शकते
३) सहा महिने परंतु ते एक वर्षांपर्यंत वाढू शकते
४) तीन महिने परंतु ते एस वर्षांपर्यंत वाढू शकते

4) As per Section 4 of the Scheduled Caste and Scheduled Tribes (Prohibition of Atrocities) Act, 1989, whoever, being a public servant but not a member of a Scheduled Caste or a Scheduled Tribe, wilfully neglects his duties required to be performed by him, shall be punished with imprisonment for a term which shall not be less than

1) Ten months but which may extend to three years
2) Eight months but which may extend to two years
3) Six months but which may extend to one year
4) Three months but which may extend to one year

७) वयोवृद्ध लोकांचे कल्याण

८) कामगार कल्याण

९) विकलांग व्यक्तीचे कल्याण

१०) लोकांचे पुनर्वसन

उत्तरे

(१२) मानवी हक्क

१) मानवी हक्क जाहीरनामा

१-४ २-२ ३-२ ४-१ ५-१ ६-१

२) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग - एनएससीसी, एनएसटीसी, एनसीबीसी

१-३ २-४ ३-२ ४-२ ५-४

३) महिला सुरक्षा, विकास व बालविकास

१-१ २-३ ३-४ ४-२ ५-३

४) युवकांचा विकास

१-४

५) आदिवासी विकास

६) सामाजिकदृष्ट्या वंचित वर्गाचा विकास

१-४ २-४ ३-४ ४-३